

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ І ЗДОРОВ'Я**

**VII науково-практична конференція
студентів та молодих вчених з міжнародною участю**

**«ВІД ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ
ДО ДОСЯГНЕНЬ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ І ФАРМАЦІЇ»**

**15 травня 2025 р.
ХАРКІВ – Україна**

ДЕПРЕСІЯ ЯК СИСТЕМНЕ ЗАХВОРЮВАННЯ: ВПЛИВ НА СЕРЦЕВО-СУДИННУ, ЕНДОКРИННУ ТА ІМУННУ СИСТЕМИ

Косатенко О. Ю.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

bsuga0818@gmail.com

Вступ. Депресія є одним із найпоширеніших психічних розладів у світі, який раніше асоціювався переважно з порушеннями емоційного стану, мислення та поведінки. Однак сучасні дослідження свідчать про її системний вплив на організм людини, зокрема на серцево-судинну, ендокринну та імунну системи. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), понад 280 мільйонів людей у світі страждають на депресію, що становить приблизно 3,8% населення, включаючи 5% дорослих (4% серед чоловіків і 6% серед жінок). Сучасні дослідження свідчать про її системний вплив на організм людини, зокрема на серцево-судинну, ендокринну та імунну системи. Хронічний стрес, який часто передує або супроводжує депресивні стани, запускає складні нейроендокринні та імунологічні механізми, що сприяють розвитку соматичних патологій. Вивчення цих механізмів дозволяє краще зрозуміти біологічну природу депресії та її наслідки для загального здоров'я.

Мета. Проаналізувати системний характер депресії з фокусом на її патофізіологічний вплив на серцево-судинну, ендокринну та імунну системи, а також узагальнити сучасні наукові дані щодо змін, які супроводжують депресивні розлади на рівні організму.

Матеріали та методи. Виконання даного дослідження проводилося шляхом аналізу широкого кола джерел, зокрема PubMed і Web of Knowledge. У даному дослідженні використані теоретичні методи дослідження – пошуковий, метод обробки даних, аналітичний.

Результати та їх обговорення. У результаті дослідження було встановлено, що депресія супроводжується підвищенням ризику серцево-судинних захворювань. Згідно з даними Національного інституту серця, легень і крові США (NHLBI), принаймні чверть пацієнтів із серцевими захворюваннями страждають на депресію, і дорослі з депресією часто розвивають серцеві захворювання. Спостерігається погіршення варіабельності серцевого ритму, підвищення артеріального тиску, зниження серцевого викиду та порушення функції ендотелію. Такі зміни зумовлюють зростання ризику інфаркту міокарда, інсульту, серцевої недостатності, а також збільшують смертність. Психоемоційний дистрес також може знижувати комплаєнс пацієнтів до лікування серцево-судинних хвороб.

З боку ендокринної системи спостерігається дисфункція гіпоталамо-гіпофізарно-надниркової осі (ГГН-осі), що проявляється хронічним підвищенням рівня кортизолу. Дослідження показують, що гіперфункція ГГН-осі є поширеною серед пацієнтів з депресією, що може призводити до зниження функції серотоніну в мозку. Надмірна секреція кортизолу пригнічує інсулінову чутливість, сприяє накопиченню абдомінального жиру та формуванню метаболічного синдрому. Також у пацієнтів з депресією частіше виявляють

резистентність до лептину та підвищення рівня глюкози натще, що свідчить про підвищений ризик розвитку цукрового діабету 2 типу.

В імунній системі характерними є підвищення рівнів прозапальних цитокінів (інтерлейкін-6, фактор некрозу пухлини-альфа), розвиток хронічного запалення, зниження активності природних кілерів та порушення балансу клітинного та гуморального імунітету. Ці зміни супроводжуються імуносупресією, що може призводити до частіших інфекційних захворювань, повільного загоєння ран і підвищеної чутливості до онкогенних агентів. За даними Гарвардської медичної школи, аутоімунні захворювання підвищують ризик розвитку депресії на 45%, проте взаємозв'язок є двостороннім: тривала депресія також підвищує вірогідність аутоімунної активації, що актуалізує питання психонейроімунології.

Висновки. Депресія є не лише психічним, а й системним захворюванням, яке чинить значний вплив на ключові фізіологічні системи організму. Її патогенез включає складні взаємодії між нервовою, ендокринною та імунною системами. Встановлений зв'язок між депресією та соматичними порушеннями, зокрема серцево-судинними ускладненнями, ендокринною дисрегуляцією та запальними процесами, підкреслює важливість цілісного підходу до діагностики та лікування. Ефективна діагностика та терапія депресії повинна враховувати мультисистемний характер її проявів, що потребує міждисциплінарного підходу до ведення пацієнтів. Також доцільним є моніторинг соматичних показників у пацієнтів з депресією з метою попередження супутніх хронічних захворювань. Комплексне лікування, яке поєднує психотерапію, медикаментозне втручання та корекцію способу життя, може не лише зменшити психічні симптоми, але й покращити загальний соматичний стан пацієнта, знижуючи ризик серйозних ускладнень у майбутньому.

Ключові слова: депресія, системне захворювання, серцево-судинна система, ендокринна система, імунна система, стрес, кортизол, цитокіни, хронічне запалення.